

Joutsan kunnan kannanotto Keski-Suomen hyvinvointialueen lisäsopeuttamistoimenpiteistä

Keski-Suomen hyvinvointialue aikoo tehdä lisäsopeuttamistoimenpiteitä loppuvuodeksi vakavan taloustilanteen vuoksi. Hyvinvointialueen suunnitelmissa on palvelujen supistamisia määräaikaisesti loppuvuoden ajaksi. Lisäksi tuotannon tukipalveluita karsitaan. Joutsan kohdalla sopeutukset koskevat vuodeosastotoiminnan sulkemista väliaikaisesti sekä Joutsan tuotantokeittiön lakkauttamista. Väliaikaiset toimenpiteet muuttuvat helposti pysyviksi ja lakkauttamistoimenpiteet toiminnan laatua ja kunnan taloutta heikentäväksi. Joutsan kunta vastustaa sekä vuodeosaston määräaikaista sulkemista että tuotantokeittiön lakkauttamista.

Hyvinvointialueen supistamistoimenpiteitä on suunniteltu ilman, että niissä on kuultu supistamiskohteita koskevia kuntia. Menettelyltään tämä on arveluttavaa, eikä se ole hyvän hallintotavan mukaista. Jos sopeutuksia olisi suunniteltu yhteistoiminnassa kunnan kanssa, olisi havaittu muun muassa se, että Joutsassa toimii jo nykyisellään omalääkäri/tiimimalli, kun taas niissä yksiköissä, jotka ovat suunniteltu säilytettäväksi, lääkäreinä toimivat pääosin keikkalääkärit. Suunnitellut toimenpiteet kohdentuvat heikentävästi Joutsan kunnan asukkaiden terveyspalveluihin. Vain kaksi vuotta käytössä olleen ja hyvinvointialueen tarpeisiin rakennetun tuotantokeittiön lakkauttamisella on vaikutusta kunnan talouteen, minkä vuoksi yhteistoiminta toimenpiteiden suunnittelussa olisi ollut enemmän kuin tarpeen. Joutsan tuotantokeittiö on koko maakunnan uusin ja nykyaikaisin. Päivänselvää on se, että keskitetty ateriapalvelujen toimittaminen vaikuttaa asiakkaiden, pääasiassa vanhusten, ateriapalvelujen laatuun.

Joutsan sote -palvelujen lähtökohtana on ollut nykyaikainen sote -keskus, joka sisältää ns. laajan palvelun sote-lähipalvelut. Laajoihin palveluihin kuuluvat myös ympärivuorokautiset sairaanhoidolliset palvelut, intervallikuntoutus, arviointiyksikkö, kotiin vietävät sairaanhoidolliset sekä kuntoutuspalvelut. Näitä palveluja varten Seututerveyskeskus perusti Joutsan sote -keskuksen yhteyteen ns. Sakuko -osaston eli sairaanhoidon, kuntoutuksen ja kotihoidon yhdistävä innovatiivinen palvelumallin. Hyvin toiminut malli tuskin on parissa vuodessa vanhentunut. SaKuKo -osasto sijoitettiin Sote-keskuksen välittömään läheisyyteen peruskorjaamalla vuonna 2021 tilat Palvelukeskus Joutsan kiinteistöön. SaKuKo-osastolla on 15 asiakaspaikkaa. Osaston käyttöaste on yli 90 %, joten toiminta on ollut koko ajan tehokasta ja laadukasta. SaKuKo-hanketta suunniteltaessa huomioitiin alueen asiakasmäärä, henkilöstön määrä, tukitoiminnot, tilojen muunneltavuus ja esteettömyys sekä erityistilarpeet. SaKuKo toimii alueellisena osastopalveluna Joutsan lisäksi myös Luhangan ja Toivakan asukkaille. Joutsan sote-tilat ovat pääosin uusia ja kuntoluokaltaan parhaassa luokassa. Eikö sote-palvelut olisi järkevää ja edullisinta sijoittaa olemassa oleviin ja hyväkuntoisiin tiloihin?

Joutsan seutu on Keski-Suomen vanhusvoittoisinta aluetta, minkä vuoksi terveyspalvelujen ja vuodeosaston merkitys korostuu. Kunnan asukkaista yli 75-vuotiaiden osuus on suurin koko Keski-Suomessa. Yli 64-vuotiaitakin on kunnan asukkaista yli 40 %. Lisäksi lähes puolet kunnan asukkaista on eläkeläisiä. Joutsan on pinta-alaltaan Päijänteen kokoinen, noin 1066 km². Luhanka ja Toivakka mukaan lukien lähes 1800 km². Alue on vesistöinen ja harvaanasuttu. Hyvinvointialueen tarkoituksena on ollut suhteuttaa palvelut alueelliseen tarpeeseen, mutta tämä ei toteudu lakkauttamalla Joutsan vuodeosasto alueellisena toimintamallina. Jos Joutsan vuodeosasto lopetetaan, korvaaviin palveluihin on yli 1,5 tunnin ajomatka, eikä julkista liikennettä ole. Esimerkiksi Pirkanmaalla supistukset kohdistuvat pikemminkin sinne, missä julkinen liikenne on toimivaa ja korvaavat palvelut saatavilla. Säilyttämällä Joutsan SaKuKo -osasto voidaan varmistaa Keski-Suomen kaakkoisen alueen asukkaiden asianmukaiset terveyspalvelut.

Hyvinvointialueen vimmainen halu lopettaa sote-palvelut maakunnan reuna-alueilta ei ratkaise hyvinvointialueen talousongelmia. Tarvitaan luovia ja uudenlaisia tapoja talousongelmien ratkaisemiseksi yhteistoiminnassa alueen kuntien kanssa. Vastustamme Joutsan suunniteltuja

väliaikaisia sopeuttamistoimenpiteitä ja tuotantokeittiön pysyvää lakkauttamista sekä kehoittamme talousongelmien juurisyiden selvittämiseen ja vaihtoehtoisten mallien etsimiseen.